

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET GOLUBOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 43947/10)

PRESUDA

STRASBOURG

27. studenog 2012.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Golubović protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

gđa Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

gđa Elisabeth Steiner,

gđa Nina Vajić,

g. Anatoly Kovler,

g. Khanlar Hajiyeu,

g. Linos-Alexandre Sicilianos,

g. Erik Møse, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 6. studenog 2012. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 43947/10) protiv Republike Hrvatske što ga je 29. svibnja 2010. godine hrvatski državljani, g. Veselin Golubović („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositelja zahtjeva je zastupao g. M. Lukač, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 5. rujna 2011. godine Vlada je obaviještena o prigovoru koji se odnosi na navodno nepostojanje nepristranosti drugostupanjskog suda. Odlučeno je da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1940. godine i živi u Zagrebu.

5. Podnositelj zahtjeva je radio kao profesor filozofije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (dalje: „Fakultet“).

6. Dana 2. ožujka 1994. godine dekan Fakulteta (dalje: „Dekan“), pozivajući se na članak 21. stavke 1. i 2. Zakona o radnim odnosima donio je odluku kojom je podnositelj zahtjeva stavljen na čekanje tijekom šest mjeseci, uz isplatu minimalne plaće zbog toga što je prestala potreba za njegovim radnim mjestom. Podnositelj zahtjeva se žalio protiv te odluke Dekanu, ali njegova je žalba odbijena 2. svibnja 1994. godine.

7. Dana 7. ožujka 1995. godine Dekan je, pozivajući se na članak 23., stavak 1. Zakona o radnim odnosima, donio odluku o trajnom prestanku podnositeljevog radnog odnosa.

A. Građanski postupak povodom odluke Fakulteta o privremenom prestanku podnositeljevog radnog odnosa (predmet br. Pr-1158/94)

8. Dana 26. svibnja 1994. godine podnositelj zahtjeva je podnio građansku tužbu Općinskom sudu u Zagrebu pobijajući Dekanovu odluku od 2. ožujka 1994. godine i 2. svibnja 1994. godine te tražeći isplatu pune plaće. Predmetu je dodijeljen broj Pr-1158/94. To se naknadno mnogo puta promijenilo, pa je predmet imao brojeve Pr-3166/97, Pr-1143/99 i Pr-4675/00.

9. Dana 12. lipnja 1995. godine Općinski sud u Zagrebu poništio je odluke Fakulteta od 2. ožujka 1994. godine i 2. svibnja 1994. godine te naložio isplatu plaće podnositelju zahtjeva za potraživano razdoblje zbog toga što su se odluke Fakulteta temeljile na tome da nije imao novca za isplatu plaća, što nije bio zakonit razlog za privremeni prestanak podnositeljevog radnog odnosa.

10. Fakultet se žalio protiv te presude Županijskom sudu u Zagrebu, te je taj sud dana 11. studenog 2007. godine ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovni postupak Općinskom sudu u Zagrebu, jer nisu bile utvrđene sve relevantne činjenice.

11. Dana 17. rujna 1998. godine Općinski sud u Zagrebu poništio je odluke Fakulteta od 2. ožujka 1994. godine i 2. svibnja 1994. godine iz istog razloga kao prije te naložio isplatu plaće podnositelju zahtjeva.

12. Dana 23. ožujka 1999. godine, povodom žalbe Fakulteta, Županijski sud u Zagrebu ponovno je ukinuo prvostupanjsku presudu Općinskog suda u Zagrebu i vratio predmet na ponovni postupak jer je prvostupanjski sud pogrešno protumačio mjerodavno pravo.

13. Podnositelj zahtjeva je 7. listopada 1999. godine prigovorio Općinskom sudu u Zagrebu da je Županijski sud u Zagrebu prema njemu postupio drugačije nego prema drugim strankama u sličnim predmetima.

14. Dana 9. prosinca 1999. godine Općinski sud u Zagrebu ponovo je poništio odluke Fakulteta od 2. ožujka 1994. godine i 2. svibnja 1994. godine, te naložio isplatu plaća koje je podnositelj zahtjeva potraživao, navodeći da nema nikakve pravne osnove za prestanak podnositeljevog radnog odnosa.

15. Povodom nove žalbe Fakulteta, Županijski sud u Zagrebu ukinuo je 27. lipnja 2000. godine presudu prvostupanjskog suda i predmet vratio na ponovni postupak, ponavljajući svoje prethodno obrazloženje da Općinski sud u Zagrebu nije utvrdio sve relevantne činjenice.

16. Dana 21. studenog 2002. godine Općinski sud u Zagrebu odbio je podnositeljev tužbeni zahtjev, uz obrazloženje da je odluka o privremenom prestanku podnositeljevog radnog odnosa bila zakonita.

17. Podnositelj zahtjeva se žalio protiv te odluke, te je 18. siječnja 2005. godine sudsko vijeće Županijskog suda u Zagrebu, uključujući i suca D.M., odbilo podnositeljevu žalbu i potvrdilo presudu Općinskog suda u Zagrebu od 21. studenog 2002. godine. U svojoj je odluci sud *in passim* uputio na usporedni građanski postupak koji je podnositelj zahtjeva pokrenuo protiv odluke Dekana od 7. ožujka 1995. godine o trajnom prestanku radnog odnosa (vidi stavak 23.). Taj dio presude Županijskog suda u Zagrebu glasi kako slijedi:

“Uvidom u spis je utvrđeno da je u spisu tog suda Pr-3903/99 donijeta presuda kojom je odbijen tužbeni zahtjev da se poništi odluka tuženika od 7.3.1995. godine o trajnom prestanku radnog odnosa tužitelja kod tuženika.”

18. Podnositelj zahtjeva je 20. ožujka 2005. godine izjavio reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske.

19. U svojoj je reviziji podnositelj zahtjeva, *inter alia*, tvrdio da je sudac D.M. trebao biti izuzet od postupanja zbog pristranosti. Podnositelj zahtjeva je objasnio da je sudac D.M. u usporednom građanskom postupku (predmet br. Pr-1158/95) bio predsjednik vijeća prvostupanjskog suda. U tom je postupku sudac D.M. donio presudu protiv podnositelja zahtjeva, na koju je Županijski sud uputio u svojoj presudi od 18. siječnja 2005. godine (vidi stavke 17. i 27. ove presude). Međutim, presuda suca D.M. donesena u tom postupku kasnije je ukinuta i predmet je vraćen na ponovni postupak Općinskom sudu u Zagrebu, nakon čega je taj sudac u ponovnom postupku nekoliko puta izrazio neprijateljski stav prema podnositeljevom punomoćniku, te je na kraju donio odluku o prekidu tog postupka do okončanja postupka u predmetu br. Pr-1158/94 (vidi stavke 23.-29.).

20. Dana 21. prosinca 2006. godine Vrhovni sud je odbio podnositeljevu reviziju. Relevantni dio presude Vrhovnog suda glasi kako slijedi:

“Revident nalazi bitnu povredu odredaba parničnog postupka u tome, što je u donošenju drugostupanjske presude sudjelovao sudac koji je kao prvostupanjski sudac sudio u drugom sporu između istih stranaka, vođenim pred Općinskim sudom u Zagrebu pod brojem Pr-3903/99.

...

... razlozi bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje se poziva tužitelj, nisu ostvareni, jer u smislu odredbe čl. 71. toč.5. ZP-a, sudac treba biti izuzet samo ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke nižeg suda, a tužitelj se u reviziji poziva na drugostupanjskog suca koji nije sudio kao prvostupanjski sudac u ovom predmetu, već u drugom predmetu nižeg suda.”

21. Podnositelj zahtjeva je 24. ožujka 2007. godine podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske u kojoj je prigovorio, *inter alia*, kako sudac D.M. nije bio nepristran.

22. Dana 26. studenog 2009. godine Ustavni sud odbacio je podnositeljevu ustavnu tužbu kao nedopuštenu. Utvrdio je da podnositelj zahtjeva, iako se u svojoj ustavnoj tužbi točno pozvao na relevantne članke Ustava, nije potkrijepio svoju ustavnu tužbu nikakvim ustavnosudskim argumentima, već je samo ponovio tvrdnje koje je iznio u postupku pred redovnim sudovima. Stoga Ustavni sud nije mogao ispitati osnovanost njegove ustavne tužbe. Odluka Ustavnog suda dostavljena je podnositeljevom punomoćniku 23. prosinca 2009. godine.

B. Građanski postupak povodom odluke Fakulteta o trajnom prestanku podnositeljevog radnog odnosa (predmet br. Pr-1158/95)

23. Podnositelj zahtjeva je dana 8. svibnja 1995. godine podnio građansku tužbu Općinskom sudu u Zagrebu radi poništenja odluke Dekana od 7. ožujka 1995. godine i isplate potraživanog novca. Predmetu je dodijeljen broj Pr-1158/95. To se zatim promijenilo i predmet je imao brojeve Pr-3903/99 i Pr-10588/01.

24. Sudac D.M. predsjedao je vijećem Općinskog suda u Zagrebu u tom predmetu.

25. Dana 10. travnja 1997. godine Općinski sud u Zagrebu prihvatio je podnositeljev tužbeni zahtjev i naložio da mu se isplati plaća jer podnositelju zahtjeva nije smio trajno prestati radni odnos zato što Fakultet nije imao novčanih sredstava.

26. Povodom žalbe Fakulteta od 7. studenog 1997. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je 23. ožujka 1999. godine prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovni postupak jer još uvijek nisu bile utvrđene sve relevantne činjenice.

27. Dana 22. ožujka 2001. godine vijeće Općinskog suda u Zagrebu, kojim je predsjedao sudac D.M., odbilo je podnositeljev tužbeni zahtjev zbog toga što je pobijana odluka bila utemeljena na zakonu.

28. Podnositelj zahtjeva je izjavio žalbu, te je Županijski sud u Zagrebu 20. studenog 2001. godine ukinuo presudu od 22. ožujka 2001. godine i vratio predmet na ponovni postupak, jer nisu bile utvrđene sve relevantne činjenice.

29. Dana 22. svibnja 2003. godine sudac D.M., postupajući kao predsjednik vijeća Općinskog suda u Zagrebu, naložio je prekid tog postupka do pravomoćnog okončanja postupka u predmetu br. Pr-1158/94, budući da je ishod tog postupka bio presudan za predmet.

30. Podnositelj zahtjeva je izjavio žalbu, prigovorivši, *inter alia*, da je sudac D.M. pokazao neprijateljski stav prema njegovom punomoćniku i prigovoru koji je iznio.

31. Dana 22. svibnja 2003. godine Županijski sud u Zagrebu odbio je podnositeljevu žalbu kao neosnovanu.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

32. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku („Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“, br. 4/1977, 36/1977 (*corrigendum*), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991 i „Narodne novine“, br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008, 57/2011 i 148/2011), propisuje kako slijedi:

Članak 71.

„Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

1) ako je sam stranka....;

...

5) ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom;

...

7) ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.“

Temeljem članka 72. Zakona o parničnom postupku, osnove nabrojane u članku 71. stavcima 1.-6. smatraju se apsolutnim osnovama za automatsko izuzeće dotičnog suca u predmetu. Stavak 7. tiče se situacija u kojima sudac mora obavijestiti predsjednika svog suda o svim okolnostima koje bi mogle dovesti do dvojbe o njegovoj nepristranosti. Predsjednik suda tada mora, s obzirom na okolnosti danog predmeta, donijeti odluku o mogućem izuzeću suca.

33. Mjerodavne odredbe Zakona o radnim odnosima („Narodne novine“, br. 19/1990, 28/1990 (ispravak), 19/1992, 25/1992 (pročišćeni tekst), 26/1993 i 29/1994), koji je bio na snazi od 11. svibnja 1990. do 1. siječnja 1996. godine, glase kako slijedi:

Članak 21.

„(1) Organizacija odnosno poslodavac može utvrditi da je privremeno prestala potreba za radom radnika ukoliko mu ne može osigurati obavljanje poslova na koje je raspoređen u vremenu do šest mjeseci.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka organizacija, odnosno poslodavac može privremeno, a najduže do šest mjeseci:

- ...

- uputiti radnika na čekanje, za koje vrijeme radnik ima pravo na naknadu plaće u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom .. ili minimalnu plaću;

-...“

Članak 23.

„(1) Organizacija, odnosno poslodavac može utvrditi da je trajno prestala potreba za radom radnika ukoliko mu ne može osigurati obavljanje poslova na koje je raspoređen, u vremenu dužem od šest mjeseci.“

PRAVO**I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. KONVENCIJE**

34. Podnositelj prigovara da Županijski sud u Zagrebu, koji je 18. siječnja 2005. godine odlučio o njegovoj žalbi protiv presude Općinskog suda u Zagrebu od 21. studenog 2002. godine kojom je odbijena njegova građanska tužba u kojoj je pobijao privremeni prestanak svog radnog odnosa, nije bio nepristran. Poziva se na članak 6. stavak 1. Konvencije koji, u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da sud pravično ... ispita njegov slučaj ...“

A. Dopuštenost

35. Vlada tvrdi kako podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva i da ne može tvrditi kako je žrtva povrede kojoj prigovara temeljem Konvencije, budući da se odrekao prava na traženje izuzeća suca D.M. u građanskom postupku u kojem je taj sudac predsjedao prvostupanjskim vijećem (predmet br. Pr-1158/95). Podnositelj zahtjeva je samo u reviziji koju je podnio u zasebnom postupku koji se odnosio na odluku Fakulteta o privremenom prestanku njegovog radnog odnosa, a u kojem je sudac D.M. sudjelovao kao član žalbenog vijeća (predmet br. Pr-1158/94), prigovorio da je sudac D.M. bio pristran.

36. Vlada također naglašava da je podnositelj zahtjeva, u slučaju da je smatrao kako je pretrpio štetu zbog toga što sudac D.M. nije bio nepristran, mogao podnijeti građansku tužbu za naknadu nematerijalne štete protiv države.

37. Podnositelj zahtjeva tvrdi kako prije nego što je dobio drugostupanjsku presudu Županijskog suda u Zagrebu od 18. siječnja 2005. godine nije mogao znati da će sudac D.M. biti član žalbenog vijeća. Stoga je prigovor pristranosti suca D.M. iznio u reviziji protiv te presude.

38. Sud ponavlja da niti izričaj niti duh članka 6. Konvencije ne sprečavaju da se neka osoba svojom slobodnom voljom, bilo izričito ili prešutno, odrekne prava na jamstva poštenog suđenja (vidi predmet *Kwiatkowska protiv Italije* (odl.), br. 52868/99, 30. studenog 2000.). Međutim, svako takvo odricanje mora biti nedvosmisleno izrečeno i ne

smije biti u suprotnosti ni s jednim važnim javnim interesom (vidi predmet *Håkansson i Sturesson protiv Švedske* od 21. veljače 1990., stavak 66., Serija A br. 171-A i *McGonnell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 28488/95 stavak 44., ECHR 2000-II).

39. Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva naveo kako je Županijski sud u Zagrebu bio pristran, pozivajući se na činjenicu da je sudac D.M. bio član žalbenog vijeća koje je 18. siječnja 2005. godine odbilo podnositeljevu žalbu protiv prvostupanjske presude (predmet br. Pr-1158/94), iako je prethodno, kao predsjednik prvostupanjskog vijeća, također odbio podnositeljevu građansku tužbu u drugom povezanom građanskom postupku (predmet br. Pr-1158/95). Podnositelj zahtjeva je iznio iste prigovore u reviziji protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 18. siječnja 2005. godine i u naknadnoj ustavnoj tužbi (vidi stavke 19. i 21.). Stoga se, s obzirom na činjenicu da podnositelj zahtjeva, koji nije unaprijed znao kakav je sastav žalbenog vijeća i nije mogao zatražiti prethodno izuzeće suca D.M., ne može reći da se, bilo izričito ili prešutno, odrekao svog prava na nepristrani sud. Isto tako, ne može se reći da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva u odnosu na prigovore koje je iznio pred Sudom.

40. U odnosu na Vladinu tvrdnju da podnositelj zahtjeva nije zatražio izuzeće suca D.M. u predmetu br. Pr-1158/95, u kojem je taj sudac predsjedao prvostupanjskim vijećem, Sud također bilježi da je taj postupak bio prekinut puno prije 18. siječnja 2005. godine, kada je donesena pobijana odluka žalbenog vijeća (vidi stavak 29.). Stoga, pitanje da li je podnositelj zahtjeva zatražio izuzeće suca D.M. ili ne u predmetu br. Pr-1158/95 nema nikakvo značenje u odnosu na njegove prigovore u ovom predmetu. To stoga što je navodnoj pristranosti suca D.M. kao žalbenog suca podnositelj zahtjeva prigovorio na temelju činjenice da je on prethodno sudjelovao u predmetu br. Pr-1158/95 kao prvostupanjski sudac.

41. Glede Vladine tvrdnje da podnositelj zahtjeva nije podnio građansku tužbu protiv države, Sud bilježi kako se podnositeljev prigovor odnosi na navodnu nepoštenost građanskog postupka. Po mišljenju Suda, takva bi se pitanja trebala razmotriti u kontekstu istog postupka. Podnositelj zahtjeva je nedostatku nepristranosti suca D.M. prigovorio kroz prikladna pravna sredstva koja je upotrijebio u kontekstu tog postupka. Podnošenje dodatne građanske tužbe za naknadu štete protiv države nije ni na koji način moglo ispraviti situaciju navodne nepoštenosti za podnositelja zahtjeva. Stoga Sud smatra kako je podnositelj zahtjeva pravilno iscrpio primjerena domaća pravna sredstva.

42. Stoga slijedi da Vladine tvrdnje treba odbiti.

43. S obzirom na naprijed navedene činjenice, Sud smatra kako ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Uz to primjećuje i da on nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

44. Podnositelj zahtjeva je iznio da je sudac D.M. bio član vijeća Županijskog suda u Zagrebu u predmetu br. Pr-1158/94 koje je 18. siječnja 2005. godine odbilo njegovu žalbu protiv presude Općinskog suda u Zagrebu od 21. studenog 2002. godine, kojom je odbijena njegova građanska tužba protiv odluke Fakulteta o privremenom prestanku radnog odnosa. Žalbeno vijeće se u presudi pozvalo na presudu nepovoljnu za podnositelja zahtjeva koju je donio sudac D.M. u povezanom građanskom postupku (predmet br. Pr-1158/95), iako je ta presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak. To je, po mišljenju podnositelja zahtjeva, ukazivalo da Županijski sud u Zagrebu nije bio nepristran.

45. Vlada tvrdi kako nema dokaza koji bi navodili na zaključak da je sudac D.M. bio pristran, niti je podnositelj zahtjeva tvrdio da postoji subjektivni nedostatak nepristranosti tog suca. Glede objektivnog testa nepristranosti koji primjenjuje Sud, Vlada naglašava da nema razloga za sumnju u nepristranost suca D.M. u predmetu br. Pr-1158/94. To stoga što Županijski sud u Zagrebu ima trinaest žalbenih vijeća, svako sastavljeno od tri suca, kojima se predmeti dodjeljuju u rad nasumično, putem računala. Stoga je činjenica da je sudac D.M. bio član žalbenog vijeća bila tek rezultat elektroničke dodjele predmeta u rad.

46. Vlada također naglašava da je sudac D.M. bio samo član tročlanog sudskog vijeća i da nije imao odlučni glas pri donošenju presude. Nadalje, činjenica da je sudac D.M. bio član žalbenog vijeća i da je predsjedao prvostupanjskim raspravnim vijećem u predmetu br. Pr-1158/95, nije sama po sebi razlog za izuzeće tog suca prema mjerodavnom domaćem pravu.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

47. Analiza sudske prakse Suda otkriva dvije moguće situacije u kojima se postavlja pitanje nepostojanja sudačke nepristranosti. Prva je operativne naravi: kad se uopće ne pobija sučevo osobno postupanje, već, na primjer, jedna osoba obnaša različite dužnosti u sudskom postupku, što objektivno opravdava bojazni glede nepristranosti suda, te stoga ne ispunjava konvencijski standard prema objektivnom testu. Druga je osobne prirode i proizlazi iz postupanja sudaca u konkretnom predmetu. U smislu objektivnog testa, takvo postupanje može biti dovoljan temelj za legitimnu i objektivno opravdanu bojazan, ali može biti i takve naravi da otvara pitanje temeljem subjektivnog testa, te čak ukaže i na osobnu pristranost. Stoga će u tom kontekstu pitanje treba li na neki predmet primijeniti jedan ili drugi test, ili pak oba, ovisiti o konkretnim činjenicama spornog ponašanja (*Kyprianou protiv Cipra* [VV], br. 73797/01, stavak 121., ECHR 2005-XIII.)

48. Glede subjektivnog testa, osobnu nepristranost suca treba predmnijevati dok se ne dokaže suprotno (vidi predmet *Padovani protiv Italije*, 26. veljače 1993. stavak 26., Serija A br. 257-B i *Morel protiv Francuske*, br. 34130/96, stavak 41., ECHR 2000-VI).

49. Kad se objektivni test primjenjuje na sudsko tijelo koje postupa u vijeću, tada treba utvrditi postoje li provjerljive činjenice koje mogu izazvati sumnju u nepristranost tog tijela, potpuno neovisne o ponašanju bilo kojeg njegovog člana. U tom smislu čak i vanjski dojam može imati određenu važnost ili, drugim riječima, „ne samo da se pravda mora izvršavati, nego se mora i vidjeti da se ona izvršava“. Ovdje je u pitanju povjerenje koje sudovi u demokratskom društvu moraju poticati u javnosti. Dakle, svaki sudac za kojeg postoji opravdana bojazan da nije nepristran mora se izuzeti (vidi predmet *Micallef protiv Malte* [VV], br. 17056/06, stavci 96. i 98., ECHR 2009).

50. Iz toga slijedi da, prilikom odlučivanja o tome postoji li u konkretnom predmetu opravdan razlog za sumnju u nepristranost konkretnog tijela, stajalište onih koji tvrde da nepristranost ne postoji jest važno, ali nije presudno. Presudno je može li se ta sumnja smatrati objektivno opravdanom (vidi predmet *Wettstein protiv Švicarske*, br. 33958/96, stavak 44., ECHR 2000-XII).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

51. Sud bilježi da je podnositeljeva sumnja u nepristranost Županijskog suda u Zagrebu proizlazila iz činjenice da je sudac D.M., koji je ranije bio član raspravnog vijeća Općinskog suda u Zagrebu u predmetu br. Pr-1158/95, sudjelovao u radu žalbenog vijeća u povezanom postupku koji je podnositelj zahtjeva pokrenuo protiv Fakulteta (predmet br. Pr-1158/94).

52. Glede subjektivnog testa, podnositelj zahtjeva nije iznio nikakve dokaze kojima bi pobio predmnijevu da je sudac D.M. bio nepristran. S tim u vezi Sud ponavlja kako činjenica što se sudac D.M. nije izuzeo iz postupanja u žalbenom postupku nakon što je prethodno sudjelovao u drugom povezanom građanskom postupku, ne predstavlja potrebnii dokaz (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Sofri i dr. protiv Italije* (odl.), br. 37235/97, ECHR 2003-VIII; *Bracci protiv Italije*, br. 36822/02, stavak 52., 13. listopada 2005.; *Previti protiv Italije* (odl.), br. 45291/06, stavak 258., 8. prosinca 2009. i *Šorgić protiv Srbije*, br. 34973/06, stavak 68., 3. studenog 2011.).

53. Glede objektivnog testa, Sud bilježi kako je sudac D.M. bio predsjednik prvostupanjskog vijeća u predmetu Općinskog suda u Zagrebu u kojemu se raspravljalo o podnositeljevoj tužbi protiv odluke Fakulteta od 7. ožujka 1995. godine o trajnom prestanku njegovog radnog odnosa (predmet br. Pr-1158/95). Podnositelj zahtjeva je usporedno s tim postupkom pokrenuo još jedan građanski postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu povodom odluka Fakulteta od 2. ožujka i 2. svibnja 1994. godine o

privremenom prestanku njegovog radnog odnosa (predmet br. Pr-1158/94). U tom drugom građanskom postupku sudac D.M. postupao je kao član žalbenog vijeća Županijskog suda u Zagrebu koje je 18. siječnja 2005. godine odlučilo o podnositeljevoj žalbi protiv za njega nepovoljne prvostupanjske presude Općinskog suda u Zagrebu od 21. studenog 2002. godine.

54. Sud primjećuje da je sudac D.M. dana 22. svibnja 2003. godine, kao predsjednik prvostupanjskog vijeća u predmetu br. Pr-1158/95, odredio prekid postupka po podnositeljevoj tužbi protiv odluke Fakulteta o trajnom prestanku radnog odnosa do pravomoćnog okončanja postupka u predmetu br. Pr-1158/94 povodom podnositeljeve tužbe protiv odluke o privremenom prestanku radnog odnosa. Sudac D.M. smatrao je da je ishod tog drugog postupka prethodno pitanje u odnosu na odluku o trajnom prestanku podnositeljevog radnog odnosa (vidi stavak 29. ove presude). Stoga se čini kako se oba postupka odnose na isti skup međusobno povezanih činjenica što je zahtijevalo sveobuhvatno utvrđenje podnositeljevih interesa u tom kontekstu (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Fatullayev protiv Azerbejdžana*, br. 40984/07, stavak 139., 22. travnja 2010. i naprijed citirani predmet *Šorgić*, stavak 69.).

55. S tim u vezi Sud bilježi da je vijeće Općinskog suda u Zagrebu, kojemu je predsjedao sudac D.M., dana 22. ožujka 2001. godine odbilo podnositeljevu građansku tužbu protiv prisilnog trajnog prestanka radnog odnosa u predmetu br. Pr-1158/95. Ta je presuda ukinuta 20. studenog 2001. godine i predmet je vraćen na ponovni postupak Općinskom sudu u Zagrebu. Prema tome, iako spomenuta presuda nije postala pravomoćna, ista je navodila na zaključak da je sudac D.M. već oblikovao svoj stav o meritumu podnositeljevog predmeta, budući je presudio kako je odluka Fakulteta o trajnom prestanku podnositeljevog radnog odnosa bila zakonita (vidi stavak 27.).

56. Isti je sudac bio član žalbenog vijeća Županijskog suda u Zagrebu koje je 18. siječnja 2005. godine odbilo podnositeljevu žalbu protiv prvostupanjske presude u građanskom postupku povodom podnositeljeve tužbe kojom se pobija odluka o privremenom prestanku radnog odnosa (predmet br. Pr-1158/94). Nadalje, žalbeno se vijeće u svojoj presudi pozvalo na presudu od 22. ožujka 2001. godine koju je donio sudac D.M., a kojom je odbijena podnositeljeva tužba (vidi stavak 17.).

57. U takvim okolnostima, kad je sudac D.M. odbio podnositeljevu građansku tužbu kao neosnovanu u jednom postupku, a nakon toga u drugom, činjenično i pravno povezanom građanskom postupku između istih stranaka, postupao kao žalbeni sudac Županijskog suda u Zagrebu povodom podnositeljeve žalbe protiv za njega nepovoljne prvostupanjske presude, Sud prihvaća da je podnositelj zahtjeva imao objektivne razloge sumnjati u nepristranost žalbenog suda. Činjenica da sudac D.M. nije sudjelovao u donošenju odluke pobijane žalbom nije važna, budući da je već oblikovao

svoj stav o osnovanosti podnositeljevih zahtjeva prije nego je predmet podnesen Županijskom sudu u Zagrebu (vidi predmet *Bajaldžiev protiv "bivše jugoslavenske Republike Makedonije"*, br. 4650/06, stavak 37., 25. listopada 2011.).

58. Nadalje, ništa u spisu predmeta ne navodi na zaključak da je sudac D.M. razmotrio mogućnost da se izuzme od postupanja u predmetu, niti da je obavijestio predsjednika Županijskog suda u Zagrebu o činjenici da je prethodno postupao u povezanom postupku, iako mjerodavno postupovno pravo predviđa takvu mogućnosti (vidi predmet *Mežnarić protiv Hrvatske*, br. 71615/01, stavak 28., 15. srpnja 2005.). Vlada tvrdi da sud ima trinaest različitih kombinacija žalbenih vijeća na raspolaganju. Stoga nije bio problem podnositeljev predmet dodijeliti u rad nekom drugom vijeću.

59. Sud stoga nalazi, temeljem činjenica predmeta uz uzimanje u obzir uočenog funkcionalnog nedostatka, da je bilo moguće zaključiti kako je nepristranost suca D.M. dvojbena. Podnositeljeve sumnje u tom pogledu mogu se stoga smatrati objektivno opravdanima, te sastav vijeća Županijskog suda stoga nije ispunio konvencijske standarde sukladno objektivnom testu (vidi prethodno citirani predmet *Kyprianou*, stavak 128.).

60. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCije

61. Podnositelj zahtjeva također prigovara temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije duljini i ishodu građanskog postupka, te temeljem članka 14. Konvencije i članka 1. Protokola br. 12. da je bio otpušten zbog srpskog porijekla, svojih političkih stavova i filozofskih uvjerenja.

62. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su pitanja koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je isti nedopušten temeljem članka 35. stavka 3. kao očigledno neosnovan, te da ga treba odbiti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije.

III PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCije

63. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućuje samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

64. Podnositelj zahtjeva je pozvao Sud da mu dosudi naknadu nematerijalne štete ne navodeći konkretan iznos.

65. Vlada je smatrala da je podnositeljev zahtjev neosnovan i nepotkrijepljen.

66. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta Sud prihvaća da je podnositelj zahtjeva pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samim utvrđenjem povrede. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 3.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

67. Podnositelj zahtjeva je potraživao i 108.510 hrvatskih kuna na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

68. Vlada je smatrala da je podnositeljev zahtjev za naknadu troškova i izdataka prekomjeran.

69. Prema praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio, te da je njihova visina bila razumna. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.000 EUR na ime troškova i izdataka u postupku pred Sudom.

C. Zatezna kamata

70. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je prigovor koji se odnosi na nepostojanje nepristranosti drugostupanjskog suda dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog toga što drugostupanjski sud u podnositeljevom predmetu nije bio nepristran;
3. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije podnositelju zahtjeva treba isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:

- (i) 3.000 EUR (tri tisuće eura), na ime nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
- (ii) 3.000 EUR (tri tisuće eura) na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koje bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
- (b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose ima platiti obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *Odbija* ostatak podnositeljevog zahtjeva za naknadu troškova i izdataka.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 27. studenog 2012. godine, u skladu s Pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
predsjednica